

INSTROOMENQUÊTE VAN STUDENTEN VAN HET EERSTE JAAR BACHELOR IN DE DIERGEENEESKUNDE VAN DE UNIVERSITEIT GENT: ANALYSE EN STUDIERESULTATEN

V. Steenhaut¹, P. Deprez², A. de Kruif³, P. Simoens⁴

¹Studietrajectbegeleider

²Onderwijsdirecteur

³Decaan

⁴Voorzitter van de Opleidingscommissie

Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Gent, Salisburylaan 133, B-9820 Merelbeke

Veerle.Steenhaut@UGent.be

SAMENVATTING

In het academiejaar 2004-2005 werden alle voor het eerst ingeschreven studenten (generatiestudenten) van het eerste jaar Bachelor in de diergeneeskunde gevraagd om deel te nemen aan een enquête waarin gepeild werd naar een reeks persoonlijke gegevens, de vooropleiding, de studiekeuze en hun toekomstverwachting. Deze gegevens werden gekoppeld aan de studieresultaten. Tweënnegentig procent (n=253) van de studenten heeft een ingevuld enquêteformulier teruggestuurd.

Van de respondenten was 74,3% vrouw en 25,7% man; 73,5% had de Belgische nationaliteit, 21,7% de Nederlandse. De meerderheid (72,3%) van de studenten was 18 jaar oud. Tachtig procent van de studenten woonde op kamers.

Zeventig komma zeven procent van de studenten kwam uit de studierichting Algemeen Secundair Onderwijs (Vlaanderen), 21,3% uit het Voortgezet Wetenschappelijk Onderwijs (VWO, Nederland) en 3,6% uit het Technisch Secundair Onderwijs (Vlaanderen). De belangrijkste beweegredenen van de keuze van de Universiteit Gent was haar algemene reputatie en het feit dat er de volledige 6-jarige opleiding in de diergeneeskunde werd aangeboden.

Tweëntachtig procent van de studenten meende dat ze veel ervaring hadden in de omgang met dieren, meer specifiek met kleine huisdieren en paarden. De overgrote meerderheid van de studenten hoopte als praktijkdierenarts aan de slag te kunnen gaan.

Het slaagpercentage voor de eerste Bachelor bedroeg 31,2% (in 2 zittijden); 29,2% en 36,9% voor respectievelijk de vrouwelijke en de mannelijke studenten. Van de Belgische studenten slaagde 41,1% en van de Nederlandse slechts 3,6%. De beste resultaten werden gezien bij de studenten met als vooropleiding Latijn-Wiskunde (54,2% geslaagd) gevolgd door Wetenschappen-Wiskunde (51% geslaagd).

Uit deze enquête komt naar voren dat de vooropleidingen ASO Wetenschappen-Wiskunde en ASO Latijn-Wiskunde veel beter aansluiten bij ons universitair onderwijs dan het VWO. Deze vooropleidingen bieden dan ook de meeste kans om te slagen. Het slaagpercentage voor het eerste jaar Bachelor in de diergeneeskunde (31,2%) blijkt beduidend lager te liggen dan het universitair gemiddelde (48%).

INLEIDING

In 2004 werd aan iedere faculteit van de Universiteit Gent een studietrajectbegeleider aangesteld om een betere studietrajectopvolging te verzekeren. Onder trajectopvolging wordt verstaan: het verzamelen van gegevens over de manier waarop studenten hun studieloopbaan organiseren, de tijdsduur die ze ervoor nodig hebben en hun studieresultaten. Dit initiatief kadert in de kwaliteitsbewaking van het onderwijs, in het bijzonder van de

opleiding diergeneeskunde die aan een snelle en grondige vernieuwing onderhevig is (de Kruif, 2004; Simoens *et al.*, 2004). De studietrajectbegeleider doet zowel aan trajectopvolging als aan studiebegeleiding en is bijgevolg zowel een aanspreekpunt als een vertrouwenspersoon van studenten met vragen of problemen in verband met hun studie, het studieverloop, de studievoortgang en het keuzetraject binnen de opleiding. De opvolging van de studievoortgang is hierbij één van de belangrijkste aandachtspunten waarbij zowel vroegtijdige stopzetting van

de studies als abnormale studieduurverlenging nader bekeken wordt. De uiteindelijke bedoeling is het slaagpercentage van de studenten te verhogen, enerzijds door een betere begeleiding maar anderzijds ook door het eventueel aanraden van een andere studie aan studenten met een lagere slaagkans.

De studenten van het eerste jaar Bachelor krijgen hierbij de meeste aandacht aangezien de meeste problemen zich in dat jaar voordoen. Kennis van de achtergrond van de nieuw instromende studenten is noodzakelijk om hen optimaal te kunnen begeleiden, maar ook om de toekomstige studenten beter te kunnen informeren en een meer gefundeerd advies te kunnen geven in verband met hun slaagkansen.

Daarom werd in het begin van het academiejaar 2004-2005 een enquête gehouden bij de studenten van het eerste jaar Bachelor in de diergeneeskunde die zich in dat academiejaar voor de eerste keer ingeschreven hadden; dit zijn de zogenaamde generatiestudenten. De gegevens van deze enquête werden nadien gekoppeld aan de studieresultaten van dezelfde studenten.

ENQUÊTE

De vragenlijst werd in november 2004 uitgereikt aan alle studenten van het eerste jaar Bachelor in de diergeneeskunde van de Universiteit Gent. Alleen de antwoorden van de generatiestudenten werden in beschouwing genomen.

Er waren 274 nieuw ingeschreven studenten waarvan er 253 (92,3%) de vragenlijst ingevuld hadden. Op het ogenblik van de enquête waren reeds 3 studenten uitgeschreven.

In de vragenlijst werd gepeild naar een reeks persoonlijke gegevens (geslacht, geboortedatum, nationaliteit, woon- en studieplaats), de voorafgaande opleiding (type secundair onderwijs en de studierichting), de studiekeuze (beslissingsmoment en motivatie), de reden van de keuze voor de Universiteit Gent, de ervaring in het omgaan met dieren en de toekomstverwachtingen van de student.

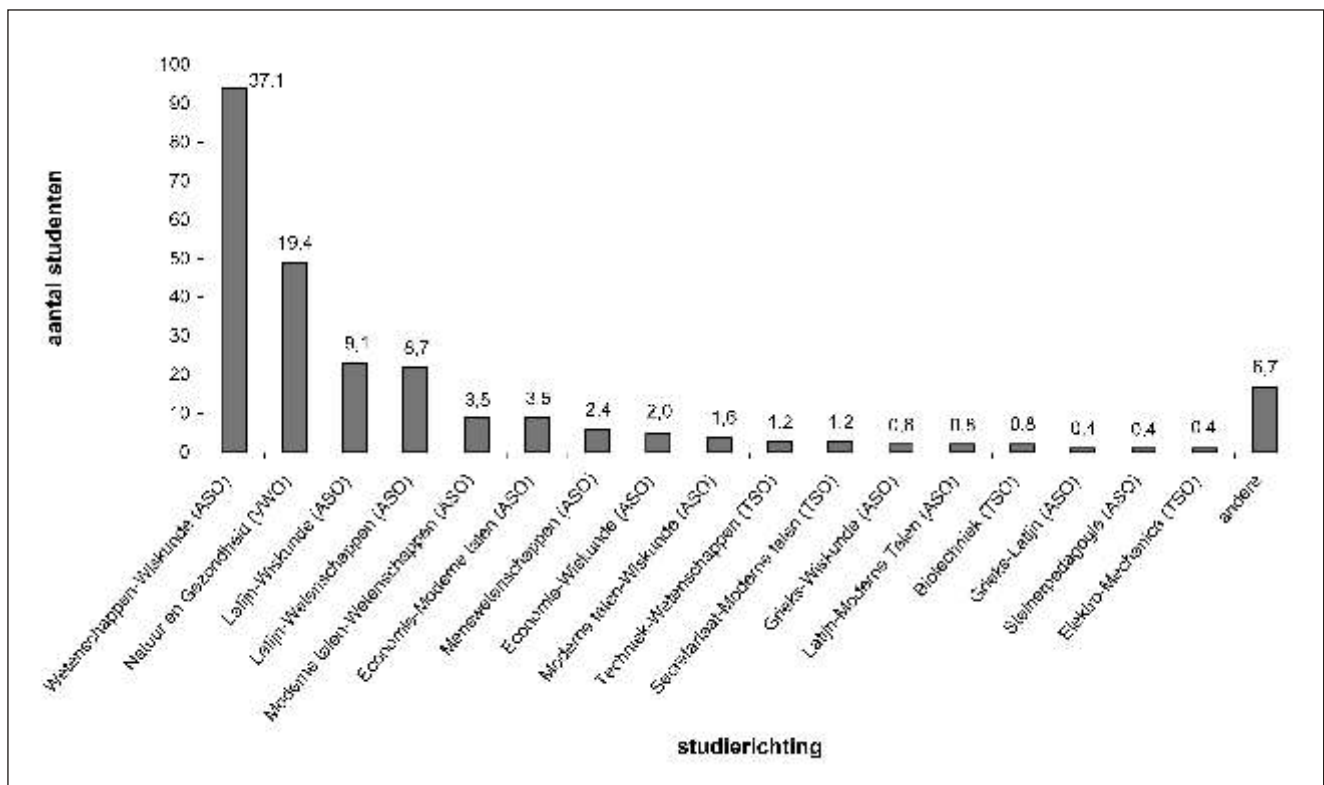
RESULTATEN

Persoonlijke gegevens

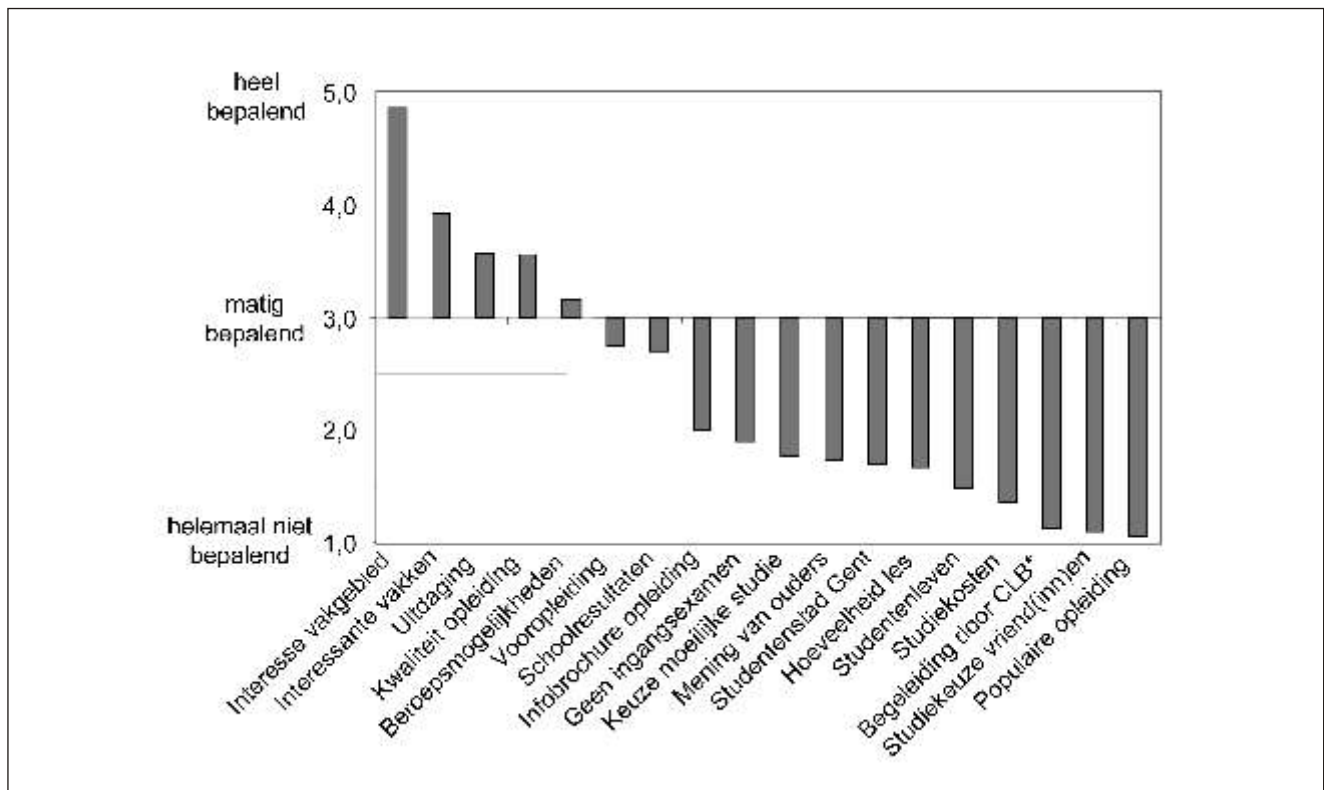
Van de 253 voor het eerst ingeschreven studenten was 74,3% vrouw en 25,7% man. De meerderheid (72,3%) van de studenten was 18 jaar oud (geboortjaar 1986); 2,4% was 17 jaar, 13,8% 19 jaar, 5,1% 20 jaar en 6,4% was ouder dan 20 jaar. De oudste generatiestudent was 32 jaar (geboortjaar 1972).

Van deze studenten had 73,5% (186 studenten) de Belgische nationaliteit en 21,7% (55 studenten) de Nederlandse. De overige 4,7% (12 studenten) was afkomstig uit Duitsland (5), Groot-Brittannië (1), Frankrijk (1), Spanje (1), Suriname (1), VSA (1), Zuid-Korea (1) en Zweden (1).

Eenentachtig procent van de studenten woonde op kamers.

Figuur 1. De vooropleiding van de 253 generatiestudenten van het eerste jaar Bachelor in de diergeneeskunde (cijfers boven de balken geven relatieve percentages weer).

Figuur 2. De factoren die bij de keuze van de studie diergeneeskunde een rol hebben gespeeld.

* CLB: centrum voor leerlingenbegeleiding

De vooropleiding

Het overgrote deel (70,7%) van de studenten kwam uit het ASO (Algemeen Secundair Onderwijs / Vlaanderen), 21,3% uit het VWO (Voortgezet Wetenschappelijk Onderwijs / Nederland), 3,6% uit het TSO (Technisch Secundair Onderwijs / Vlaanderen) en 2% uit een Gymnasium (Duitsland). De overige 2,4% had een andere vooropleiding. In Figuur 1 wordt de studierichting van het laatste jaar secundair onderwijs weergegeven.

Uit Figuur 1 blijkt dat de meerderheid (56,5%) van de studenten de richting Wetenschappen-Wiskunde of Natuur en Gezondheid heeft gevolgd. Dit zijn min of meer gelijkaardige studierichtingen met respectievelijk 6-8 uur en 4-6 uur wiskunde.

Gemiddeld kregen de generatiestudenten in het laatste jaar van het secundair onderwijs 5,4 uur wiskunde, 2,4 uur fysica en 2,2 uur scheikunde per week.

Studiekeuze

Vóór de aanvang van het laatste jaar secundair onderwijs (d.i. vóór september 2003) had reeds 64% van de studenten beslist om diergeneeskunde te studeren. Bij 15% van de studenten gebeurde dit pas in de laatste maanden vóór het begin van het academiejaar 2004-2005.

In Figuur 2 worden de factoren weergegeven die meegespeeld hebben in de uiteindelijke studiekeuze. Elke factor wordt beoordeeld op een schaal van 1 (= helemaal

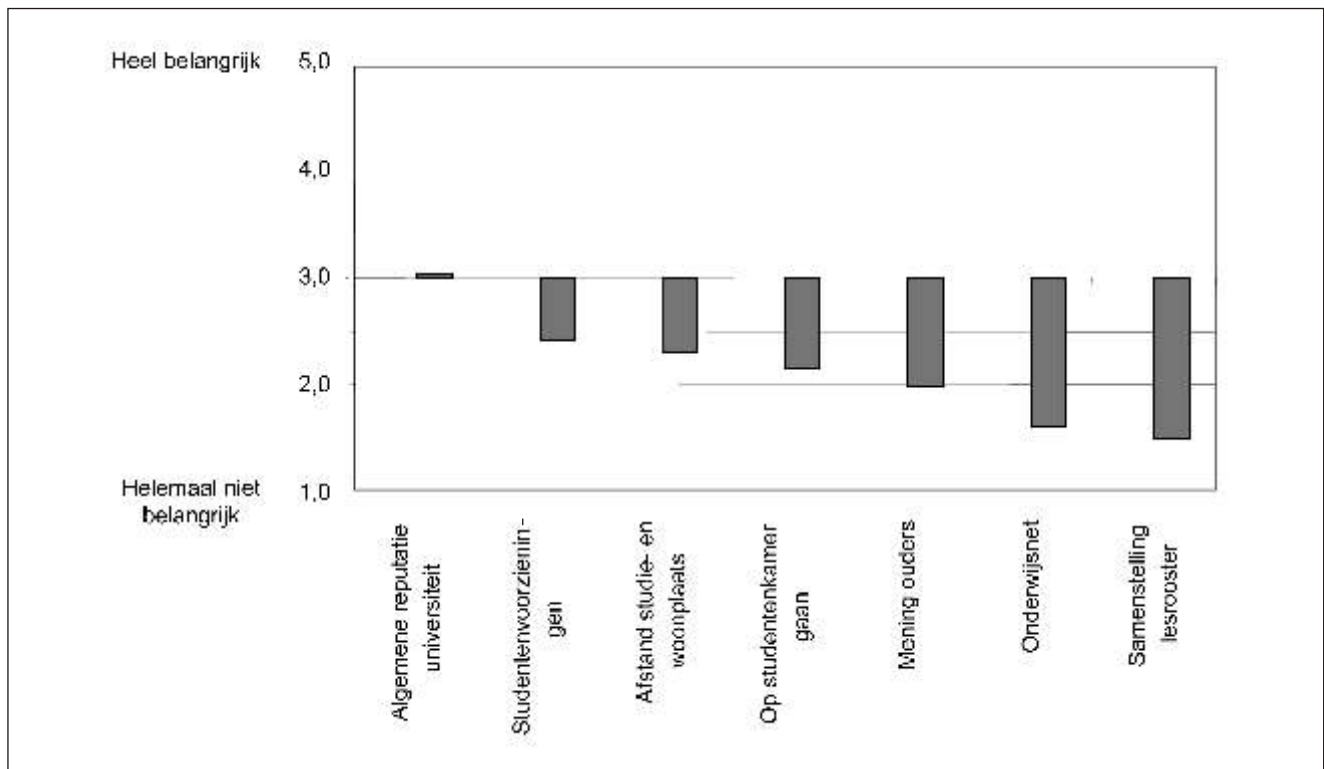
niet bepalend voor de keuze) tot 5 (= heel belangrijk voor de keuze). De figuur geeft de gemiddelden aan van wat de studenten per vraag hebben geantwoord. De factoren die bijdroegen tot de keuze voor de opleiding diergeneeskunde, worden in dalende volgorde van belangrijkheid weergegeven.

Interesse voor het vakgebied en het lessenpakket bleken de belangrijkste redenen te zijn voor deze studiekeuze.

In Figuur 3 worden de redenen weergegeven waarom er specifiek voor de opleiding aan de Universiteit Gent werd gekozen (5= heel belangrijk en 1= helemaal niet belangrijk).

De algemene reputatie van de Universiteit Gent bleek de belangrijkste beweegreden te zijn van de keuze van deze onderwijsinstelling. Het feit dat de Universiteit Gent de volledige 6-jarige opleiding in de diergeneeskunde aanbiedt, werd bijkomend door 96 studenten als zeer belangrijk beschouwd. Voor de Nederlandse studenten was het feit van uitloting aan de Universiteit van Utrecht doorslaggevend voor de keuze van de Universiteit Gent. Bijkomende pluspunten voor de Nederlandse studenten waren het lagere studiegeld en het latere tijdstip van differentiatie van de studierichting.

Op de vraag of ook andere studies overwogen waren, antwoordden 91 studenten dat ze inderdaad ook de studies geneeskunde (40,6%), biologie (35,2%) of bio-ingenieur (24,2%) overwogen hadden.

Figuur 3. De factoren die de keuze van de Universiteit Gent hebben bepaald.

Omgang met dieren

Het overgrote gedeelte van de studenten (82,1%) vond dat ze veel tot zeer veel ervaring hadden in de omgang met dieren; twee procent daarentegen vond dat dit niet tot nauwelijks het geval was.

In Figuur 4 wordt de gemiddelde score van ervaring in de omgang met de verschillende diersoorten weergegeven (5= veel ervaring/ 1= geen ervaring).

Zoals verwacht hadden de studenten gemiddeld meer ervaring met gezelschapsdieren dan met landbouwhuisdieren.

Op de vraag in welke diersoort men vooral geïnteresseerd was, antwoordde 54,3% in gezelschapsdieren, 50,7% in paarden, 31,3% in herkauwers en 11% in varkens en pluimvee. De meeste studenten stipten meerdere diersoorten aan. Opmerkelijk was dat 41,9% van de studenten interesse toonde voor exotische diersoorten.

Toekomstverwachtingen

In de enquête werd tot slot gepeild naar de toekomstverwachtingen van de studenten. Er werd hen gevraagd om op een schaal van 1 tot 5 aan te geven in welke beroepssectoren ze later hoopten te kunnen werken. In figuur 5 worden deze toekomstverwachtingen weergegeven.

Zoals te verwachten was, hoopte de grote meerderheid van de studenten later als praktijkdierenarts aan de slag te kunnen gaan, hetzij individueel, hetzij in groepsverband.

Meer dan de helft van de studenten gaf aan absoluut geen interesse te hebben voor een functie in het onder-

wijs, de industrie of openbare diensten, zoals het Voedselagentschap, de ministeries van volksgezondheid en landbouw, en andere.

Twaalf studenten hoopten met wilde dieren te kunnen werken in dierentuinen of dierenreservaten; 5 studenten opteerden nu al voor Dierenartsen zonder Grenzen.

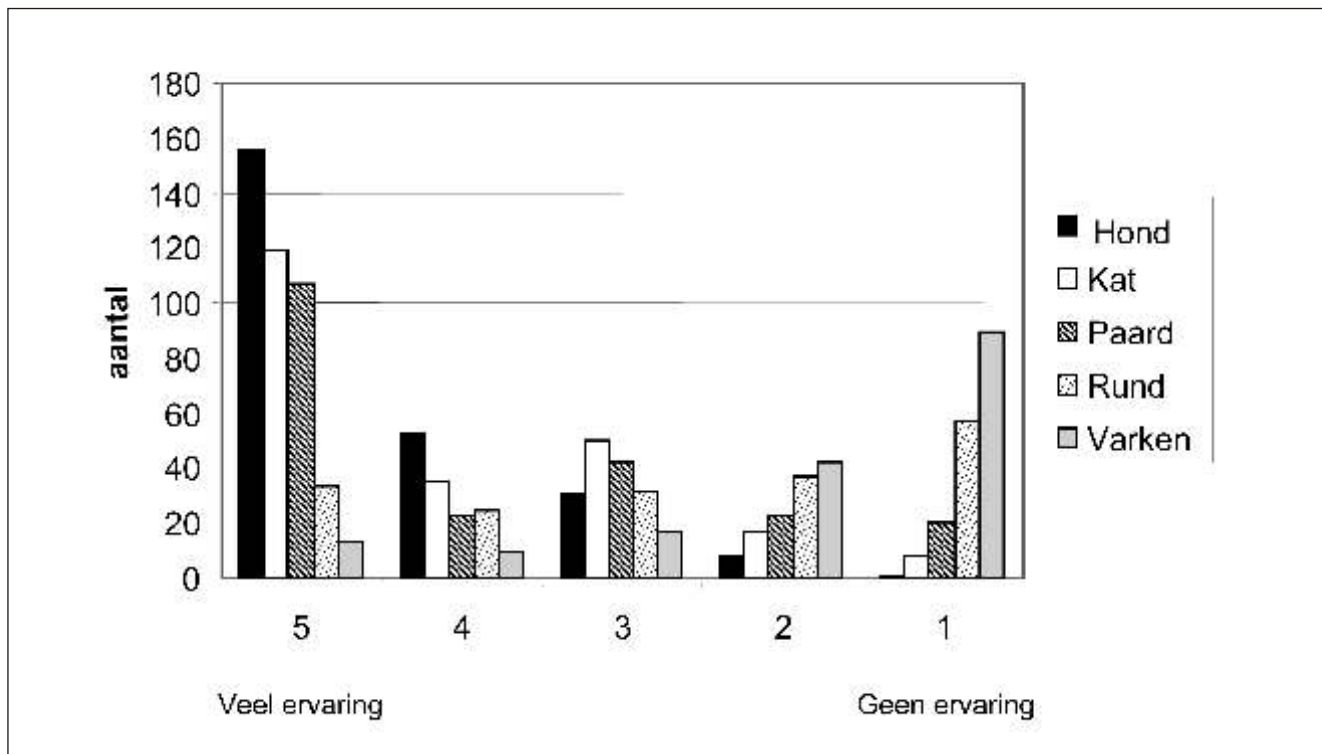
Trajectopvolging

In het kader van de trajectopvolging werden de slaagpercentages van de hierboven vermelde groep generatiestudenten geanalyseerd.

Van de 253 generatiestudenten slaagden er 40 (15,8%) in de eerste examenperiode (juli 2005) en 39 (15,4%) in de tweede examenperiode (september 2005). Dit bracht het totale slaagpercentage op 31,2%. Van de 188 vrouwen slaagde 29,2% en van de 65 mannen slaagde 36,9%. Statistisch was er geen significant verschil tussen de resultaten van de mannen en vrouwen (chikwadraattoets).

Bij de opsplitsing volgens nationaliteit viel op dat van de 186 Belgische studenten er 76 (40,8%) slaagden, terwijl er van de 55 Nederlandse studenten slechts 2 (3,6%) slaagden. In de eerste examenperiode was geen enkele Nederlandse student geslaagd. Statistisch was het slaagpercentage van de Nederlandse studenten zeer significant ($P < 0,001$) verschillend van dat van de Belgische studenten. Van de 12 overige buitenlanders slaagde er slechts één.

Het slaagpercentage van de studenten die op kamers woonden, bedroeg 32,6%, bij de overigen bedroeg dit

Figuur 4. Ervaring in de omgang met de verschillende diersoorten voorafgaand aan de diergeneeskundige studies.

24,4%; een statistisch significant verschil kon niet aangevoerd worden.

Van de studenten die uit het ASO kwamen, slaagde 41,4%. Het slaagpercentage van de ASO-studenten met de vooropleiding Latijn-Wiskunde, Wetenschappen-Wiskunde en Latijn-Wetenschappen bedroeg respectievelijk 54,2%, 51,6% en 27,3%. Van de 10 Vlaamse studenten die geen vooropleiding ASO gevolgd hadden, slaagden er 2. De 2 Nederlandse studenten die slaagden, kwamen beiden uit het VWO, studierichting Natuur en Gezondheid.

DISCUSSIE

Eén van de doelstellingen van de instroomenquête was om, aan de hand van een uitgebreide bevraging van de studenten van het eerste jaar Bachelor in de diergeneeskunde, in het bijzonder over hun vooropleiding en door koppeling van deze gegevens aan hun studieresultaten, na te gaan welke factoren de slaagkansen en studievoortgang beïnvloedden.

Uit de enquête blijkt dat in het eerste jaar diergeneeskunde de overgrote meerderheid van de studenten vrouwelijk is. Dit is een tendens die ook aan andere diergeneeskundige faculteiten gezien wordt en typisch is voor de biomedische opleidingen.

De Universiteit Gent telde in het academiejaar 2003-2004 56% vrouwelijke studenten in de eerste cyclus. Voor de Faculteit Diergeneeskunde bedroeg dit 72%. Dit is op de Faculteit Farmaceutische Wetenschappen (75%) en de Faculteit Psychologische en Pedagogische Weten-

schappen (82%) na het hoogste cijfer aan de Universiteit Gent (Pyck en Demoor, 2006).

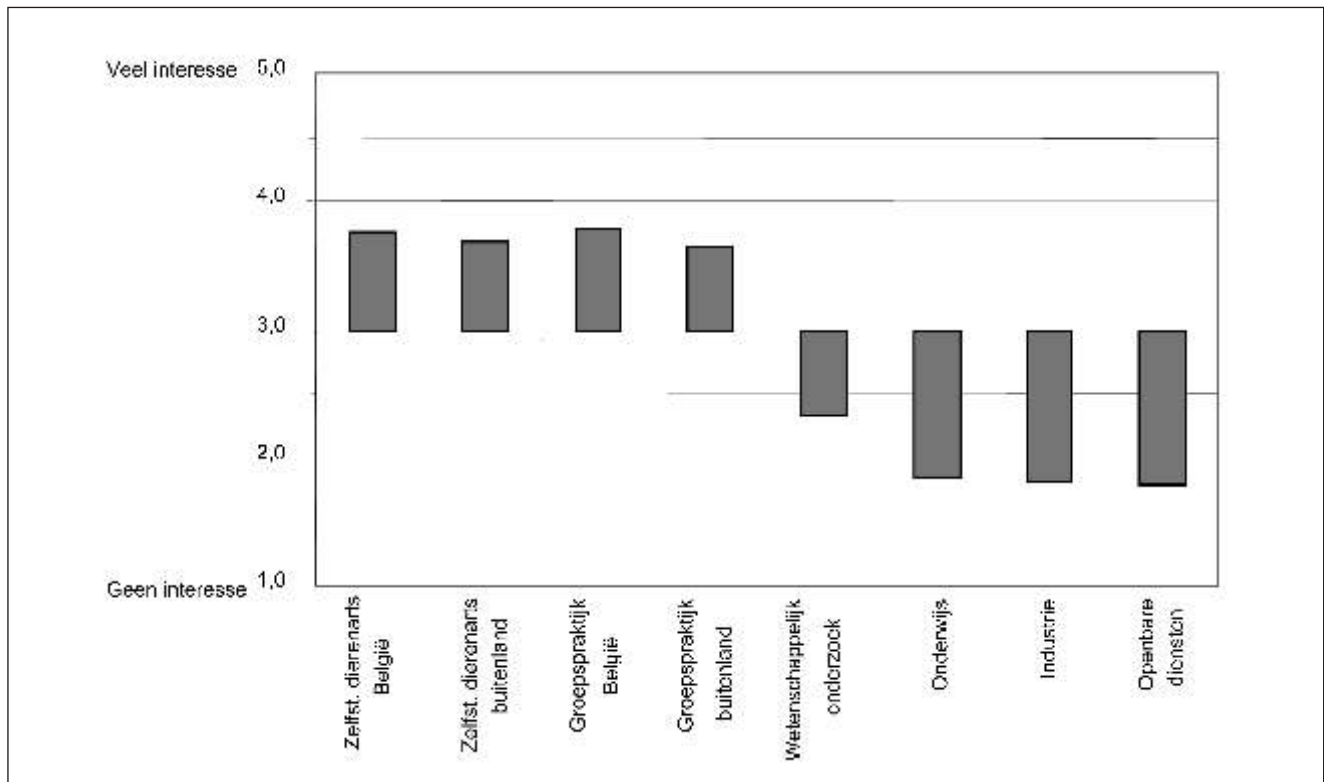
Eén op de vijf studenten is van Nederlandse nationaliteit. De voornaamste redenen van dit hoge aantal zijn de numerus fixus aan de Universiteit van Utrecht, het vrij verkeer van studenten binnen de Europese Unie en onze gemeenschappelijke taal.

Het percentage Nederlandse studenten in het eerste jaar Bachelor van de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent varieert al jaren tussen de 20 en 26%. In het academiejaar 2003-2004 bedroeg dit 26,2%, in 2004-2005 22,9%.

De meeste studenten hebben in het middelbaar onderwijs een wetenschappelijke richting gevolgd. Voor Vlaanderen is dit in hoofdzaak de richting Wetenschappen-Wiskunde en in mindere mate Latijn-Wiskunde en Latijn-Wetenschappen. Voor Nederland is het bijna uitsluitend het VWO, studierichting Natuur en Gezondheid.

De meerderheid van de studenten heeft zijn studiekeuze al gemaakt vóór de aanvang van het laatste jaar secundair onderwijs. Hoewel verscheidene redenen worden opgegeven die in meerdere of mindere mate hebben bijgedragen tot het maken van deze studiekeuze, blijkt toch dat interesse voor de diergeneeskunde de belangrijkste factor is.

De opleiding Bachelor in de diergeneeskunde kan in Vlaanderen aan de universiteiten van Antwerpen en Gent gevolgd worden. Talrijke Vlaamse generatiestudenten geven aan dat zij voor Gent kiezen omdat daar, in tegen-

Figuur 5. De toekomstverwachtingen van eerstejaarsstudenten in de diergeneeskunde.

stelling tot Antwerpen, de volledige studie kan doorlopen worden.

De studenten blijken over het algemeen veel tot zeer veel ervaring te hebben in de omgang met gezelschapsdieren en paarden, in mindere mate met landbouwhuisdieren en weinig of geen ervaring te hebben in de omgang met varkens. De diersoorten waarin zij het meest geïnteresseerd zijn, zijn dan ook de hond, de kat en het paard. Uit een enquête bij recent afgestudeerde dierenartsen bleek dat het grootste deel van hen in het laatste jaar van hun opleiding voor de optie gezelschapsdieren koos, in mindere mate voor de opties paard en herkauwers, en bijna niet voor de opties varken, pluimvee en konijn en de optie onderzoek (Dewulf *et al.*, 2006). Dit stemt in hoge mate overeen met de bevindingen van deze enquête.

Het zelfstandig beroep van dierenarts, zij het op individuele basis of in groepsverband, spreekt bij de eerstejaarsstudenten het meest tot de verbeelding. Wetenschappelijk onderzoek of een job in de industrie, het onderwijs of de openbare diensten is bij deze jonge mensen een veel minder bekende of een minder aantrekkelijke arbeidsmogelijkheid. Ook uit het onderzoek van Dewulf *et al.* (2006) bleek dat ongeveer 80% van hen uiteindelijk in de praktijk actief was en slechts 20% in het onderzoek, onderwijs en openbare diensten terecht kwam.

Het slaagpercentage van de 253 generatiestudenten die de enquête ingevuld hebben, bedroeg voor het academiejaar 2004-2005 31,2%. Het slaagpercentage van alle studenten van het eerste jaar Bachelor in de diergeneeskunde,

met inbegrip van deze die het eerste studiejaar of een deel ervan overdeden, bedroeg 31,4%. Aan de Universiteit Gent was het slaagpercentage van de generatiestudenten van het eerste jaar Bachelor van alle studierichtingen tezamen gemiddeld 48% (jaarverslag Universiteit Gent, 2004). De slaagcijfers van de Faculteit Diergeneeskunde zijn dus beduidend lager. Ook in het academiejaar 2003-2004 lagen het slaagpercentage bij de generatiestudenten (37,3%) en het totale slaagcijfer (36,5%) duidelijk onder het universitaire gemiddelde van 49% (jaarverslag Universiteit Gent, 2003).

Mannen lijken iets betere resultaten te behalen dan vrouwen; statistisch is dit verschil echter niet significant. Eenzelfde vaststelling geldt ook voor studenten die op kamers wonen ten opzichte van de overige studenten.

Opmerkelijk voor het academiejaar 2004-2005 is het uitermate slechte slaagpercentage (3,6%) van de Nederlandse generatiestudenten. Dit lijkt voor dit academiejaar een absoluut dieptepunt te zijn. Immers, in het academiejaar 2003-2004 slaagden in het eerste jaar Bachelor in de diergeneeskunde 23,5% van de Nederlandse generatiestudenten en 43,3% van de Belgische studenten. Hoewel ook dit een minder goed slaagcijfer is, is het verschil veel minder uitgesproken.

Een verklaring voor het lagere slaagpercentage van de Nederlandse studenten ligt niet zomaar voor de hand. Het feit dat studenten met de beste studieresultaten meer kans krijgen om ingeloot te worden aan de Universiteit van Utrecht is allicht een deel van de verklaring. Ongetwij-

feld zijn er nog andere factoren, zoals de verschillende onderwijscultuur. Het is logisch dat het Vlaamse ASO beter aansluit bij het universitair onderwijs in Vlaanderen dan het Nederlandse VWO. Nederlandse studenten moeten zich bovendien aanpassen aan de andere manier van doceren, het semestersysteem en de grote hoeveelheden examenstof die op relatief korte tijd moeten gereproduceerd kunnen worden.

Hetgeen duidelijk naar voren komt uit de enquête is dat de ASO-richtingen Latijn-Wiskunde en Wetenschappen-Wiskunde de beste vooropleidingen vormen voor de studie diergeneeskunde in Gent. De slaagkansen van studenten met een andere vooropleiding zijn beduidend lager.

Deze enquête betreft één enkel academie- en studiejaar. De bevindingen moeten daarom met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden en dienen in de toekomst aangevuld te worden met vervolgstudies.

DANKWOORD

Dank aan alle studenten die de enquête hebben ingevuld. Zonder hun medewerking zou dit onderzoek niet mogelijk zijn geweest.

Ook dank aan Mevr. Katrien De Wilde voor het voorbereidend werk en het verzamelen van de enquêteformulieren.

REFERENTIES

- Pyck H., Demoor M. (2006). Verslag van de eerste fase in de initiatie van een gelijkekansenbeleid aan de Universiteit Gent. UGender – Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen aan de Universiteit Gent. *Statistisch rapport m/v Universiteit Gent*, 4-8.
- de Kruif A. (2004). Een prognose van de behoefte aan dierenartsen in 2005 en de gevolgen daarvan voor de diergeneeskundige opleiding en de praktijk. *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift* 73, 212-216.
- Dewulf J., Simoens P., Deprez P., de Kruif A. (2006). Peiling naar de beroepsactiviteiten en de kwaliteit van de diergeneeskundige opleiding bij recent afgestudeerde dierenartsen aan de hand van een enquête. *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift* 75, 187-195.
- Simoens P., de Kruif A., Swannet W. (2004). The new veterinary curriculum at Ghent University. *Journal of Veterinary Medical Education* 31, 234-238.
- Universiteit Gent: Jaarverslag 2003, deel 1, 48-49.
- Universiteit Gent: Jaarverslag 2004, deel 1, 55-56.